

NHÀ THỜ LIỆT SỸ LÊ DUY ĐIỂM

Lê Duy Điểm sinh năm 1906 tại xã Xuân Viên, huyện Nghi Xuân - tỉnh Hà Tĩnh trong một dòng họ yêu nước và cách mạng. Dòng họ Lê Xuân Viên có cội nguồn ở tỉnh Thanh Hóa, từ cụ tổ Lê Lợi - vị anh hùng dân tộc đất Lam Sơn.

Nhà thờ Liệt sỹ Lê Duy Điểm

Khi triều đình nhà Nguyễn thi hành chính sách truy bắt, đàn áp đối với con cháu họ Lê, cụ Lê Duy Lương phải mang gia quyến từ Nghi Lộc sang lánh nạn ở Nghi Xuân. Lúc đầu sinh sống ở xã Mỹ Dương, khi cụ mất, cụ bà là Trần Thị Nhạn đã đem 3 con trai đến Xuân Viên cư trú. Người con trai là Lê Duy Y thuộc cửa chú, chính là ông nội Lê Duy Điểm. Các con cháu của cụ Lê Duy Y là Lê Duy Hy, Lê Duy Truyền, Lê Duy Đại đều là đảng viên Đảng Cộng sản.

Lê Duy Điểm là con trai đầu của cụ Lê Duy Hy. Anh là một thanh niên thông minh, dũng cảm, đã từng học ở Quốc học Huế rồi đi làm cách mạng.

Tháng 8 năm 1925 gia nhập hội Phục Việt tại Vinh, cuối năm đó anh đi sang Thái Lan gặp Đặng Thúc Hứa.

Đầu năm 1926, sang Trung Quốc gặp Nguyễn Ái Quốc ở Quảng Châu, anh được dự lớp huấn luyện chính trị đầu tiên do Nguyễn Ái Quốc giảng dạy, được kết nạp vào Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội.

Tháng 4/1926 anh trở về nước làm nhiệm vụ dẫn đường cho các đoàn đi sang Quảng Châu dự các lớp huấn luyện chính trị. Đoàn đầu tiên vào ngày 14/7/1926 gồm 9 người, trong đó có Trần Phú, Tôn Quang Phiệt, Phan Trọng Bình.

Tháng 9/1926, tiếp dẫn đoàn thứ hai có các đồng chí Trần Văn Cung, Vũ

Mai.

Năm 1927, anh lại được cử về nước vận động hợp nhất giữa hai tổ chức Thanh niên và Tân Việt.

Trong những năm 1927 - 1928 - 1929 anh còn đảm nhiệm các công tác: Ủy viên Tổng bộ Thanh niên, giảng viên Chính trị, viết báo cho Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội, tham gia dự Đại hội Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội tại Hương Cảng vào tháng 5/1929.

Tháng 8/1929 anh tham gia thành lập chi bộ An Nam Cộng sản Đảng.

Tháng 10/1929 anh bị kết án tử hình vắng mặt tại tòa án Nam Triều ở Nghệ An.

Cuối năm 1929 anh được phân công sang Thái Lan gặp Nguyễn Ái Quốc để báo cáo tình hình và xin giải pháp thống nhất các tổ chức cộng sản ở Việt Nam.

Năm 1930, Lê Duy Điểm lâm bệnh nặng và mất ở Thái Lan.

Lê Duy Điểm đã hiến dâng tuổi thanh xuân cho sự nghiệp cứu dân, cứu nước. Anh là người cộng sản đầu tiên của Hà Tĩnh và đã đóng góp công đầu cho Đảng. Đồng chí đã được truy tặng liệt sỹ vào năm 1998. Ghi nhớ công ơn đồng chí, Đảng bộ và Nhân dân xã Xuân Viên đề nghị, được trên hỗ trợ, xã đã xây dựng ngôi nhà thờ cho đồng chí cạnh nhà thờ họ Lê Duy trong mảnh vườn cũ, gồm hai gian với diện tích 46 m², khánh thành vào ngày 16/12/2001. Từ ngoài vào là cổng rồi đến sân rộng. Bên phải trồng cây ngọc lan do em rể Võ Quý tặng, bên trái là cây dừa, khu vực sân là cây mận quân có từ trước.

Phía trước nhà thờ chính diện có biển bằng đá trắng ghi “Nhà thờ Lê Duy Điểm”, hai bên có câu đối:

“Trải qua muôn dặm gian nan, yêu nước ra đi đền nợ nước

Bao quản nghìn trùng sóng gió, thương dân chống lại kẻ thù dân” Trong nhà thờ, chiếc bàn thờ bằng gỗ gụ đặt ngay chính giữa, trên là bức chân dung liệt sỹ Lê Duy Điểm (được lưu từ tuổi 20, tìm được ở sở mật thám Đông Dương). Tại đây còn có văn bản lưu bản án tử hình vắng mặt, bên trái là tiểu sử bằng đá đen chữ vàng, bên phải là bằng Tổ quốc ghi công. Ở nhà thờ còn có bản dịch bài thơ ông tặng Lê Văn Huân và bài thơ “Tìm bạn”, ông viết để tìm bắt liên lạc với đồng chí khi sang Trung Quốc lần đầu./.